

K POUŽITÍ VRTULNÍKOVÉHO VÝSADKU

V článku chci zobecnit některé problémy vyplývající z charakteristiky vrtulníkového výsadku, varianty zesílení druhu vojsk, rozsahu zabezpečení, jakož i hlavních zásad, které bojové použití bezprostředně ovlivňují.

K tomu jsem veden tím, že v soudobém boji se stále více dostávají do popředí otázky přípravy a bojového využití **vrtulníkového výsadku** při plnění různých náročných úkolů. Současně tím, že v důsledku určité deformace výuky v předmětech všeobecné taktiky a operačního umění, která byla poplatná před a zejména v krizové době, nebyly vytvářeny správné vstupní předpoklady pro rozvoj myšlení v oblasti vzdušných a vrtulníkových výsadků. To bezprostředně ovlivnilo i způsob teoretického rozpracování hlavních zásad a navíc i praktické prověření při zaměstnáních, bojových taktických cvičeních a přípravě velitelů a štábů jednotlivých organizačních stupňů.

Přitom jsem přesvědčen, že problematika vrtulníkového výsadku, který tvoříme ze sestavy motostřelecké nebo tankové divize, plným právem patří na stránky našeho časopisu. A to proto, že právě velitel a štáb divize **bezprostředně organizuje** a připravuje taktický vzdušný výsadek, zatím co velitel vševojskové armády jej **zabezpečuje**.

Jako vrtulníkový výsadek obvykle vyčleňujeme motostřelecký prapor z druhého sledu anebo zálohy velitele. Motostřelecký prapor proto, že je **vševojskovou taktickou jednotkou** a základem pro **organizaci součinnosti jednotek druhů vojsk** v boji. Je vybavený souborou výzbrojí a vyznačuje se mohutnou palbou, vysokou pohyblivostí, manévrovostí a odolností proti účinkům zbraní hromadného ničení. Jeho jednotky mohou vést vysoce manévrovou a rozhodnou bojovou činnost v rychlém tempu, v kterékoli roční a denní době, za každého počasí a v různém terénu.

Tato charakteristika opravňuje použít motostřelecký prapor i k plnění různorodých bojových úkolů v týlu nepřítele. Přitom pro bojovou činnost v prostoru vysazení se bude zpravidla vyčleňovat **zesílený motostřelecký prapor o jednotky druhů vojsk**:

- četu BzK,
- četu až baterii PTRS,
- četu až baterii PldvK,
- přenosné pl raketové komplety,
- minometnou baterii,
- ženijní četu,

- družstvo chemického a radiačního průzkumu,
- jednu až dvě zdravotní podpůrné skupiny,
- potřebný počet dopravních prostředků pro přepravu zvýšeného palebného průměru munice.

Dále mu zpravidla přidělujeme leteckého návodčího a dělostřeleckého pozorovatele s rádiovými stanicemi, popř. další specialisty druhů vojsk podle potřeby.

Současně k **zabezpečení vzdušné přepravy, vysazení a vedení bojové činnosti** vrtulníkového výsadku můžeme dále **vyčlenit**

- 1 až 2 plukovní vzlety stíhacího letectva,
- 1 i více plukovních vzletů stíhacího bombardovacího letectva,
- 2 až 3 jaderné úderů, z toho 1 jaderný úder pro zabezpečení vysazení a 1 až 2 jaderné úderů pro vedení bojové činnosti se zálohami nepřítelů,
- v závislosti na hloubce vysazení 1 až 2 dělostřelecké oddíly samohybných houfnic,
- až 1 oddíl raketometů.

Toto vyčlenění bojové úsilí **stíhacího a stíhacího bombardovacího letectva** závisí na předpokládané době bojové činnosti vrtulníkového výsadku.

Vidíme, že palebné možnosti motostřeleckého praporu jsou jiné při plnění normálních úkolů v sestavě motostřeleckého pluku a jiné při plnění úkolu jako výsadku v týlu nepřítelů. Zde bude vystaven aktivnímu protipatření ze strany pozemních dělostřeleckých a leteckých jednotek nepřítelů. Proto potřebuje vyšší zásobu munice a životně důležitého materiálu, jakož i podstatně silnější zabezpečení vlastním letectvem co do prostoru a délky bojové činnosti.

Obdobně i vyčleněný počet **jaderných úderů** nemusí být konečný. V některých případech půjde o jeden nebo i více jaderných úderů k zabezpečení bojového letu přes linii fronty. Celkový počet jaderných úderů, které vyčlení nadřízený velitel, bude záviset nejen na možnostech, ale i důležitosti a významu ovládnutí určeného prostoru, čáry, objektu v týlu nepřítelů.

Tato zásada plně platí i pro vyčlenění **raketového vojska a dělostřelectva**. Je pochopitelné, že vzdušnou přepravu houfnic, kanónových houfnic a kanónů limituje typ vrtulníku. Přitom není vyloučeno, že i s vrtulníkovým výsadkem bude přepravená část oddílů vojskových raket.

I zde budeme hledat cesty k tomu, aby bojeschopnost vrtulníkového výsadku se neustále zvyšovala. Právě ta ovlivní nejen vlastní délku bojové činnosti, ale zejména počet a charakter bojových úkolů, které bude vrtulníkový výsadek plnit.

V závislosti na dostřelu se může palebné podpory vrtulníkového výsadku zúčastnit organické a přidělené dělostřelectvo předsunutého odřadu a prvořadových útvarů motostřelecké anebo tankové divize.

Na celkovém rozsahu zesílení a přidělení jednotek bude totiž záviset skutečná síla, složení vrtulníkového výsadku a přidělené typy vrtulníků.

V některých podmínkách, zejména při bojové činnosti v horách, horském a zalesněném terénu, můžeme vrtulníkový výsadek vysadit v hodnotě zesílené motostřelecké roty nebo dokonce pouze i čtyři. Úměrně k síle vysazení budeme i přidělovat jednotky druhů vojsk.

Můžeme přijmout dílčí závěr, že skutečná síla vrtulníkového výsadku pro vysazení bude záviset zejména na:

- charakteru bojového úkolu vrtulníkového výsadku;

— celkové situaci a možnostech nepřítele v prostoru vysazení;
— učlenění a organizační struktura protiletadlových prostředků a raket nepřítele;

— předpokládané hloubce vysazení;
— formách a délce vedení bojové činnosti;
— konfiguraci terénu;
— denní, noční a roční době;
— počtu a typu přidělených vrtulníků k přepravě osob, bojové techniky a životně důležitého materiálu;

— celkové hodnotě palebné podpory stíhacího, stíhacího bombardovacího letectva, raketového vojska a dělostřelectva, vojska PVO a zabezpečení jinými prostředky nadřízeného velitele;

— pravděpodobném zesílení jednotkami druhů vojsk, popř. dalšími motostřeleckými jednotkami;

— možnostech zásobování vrtulníkového výsadku vzduchem.

Přitom celková doba samostatné bojové činnosti vrtulníkového výsadku bude poměrně krátká.

Zesílený motostřelecký prapor jako vrtulníkový výsadek může vést aktivní samostatnou bojovou činnost 6—12 hodin. Při vysazení v noci anebo v horském a zalesněném terénu se celková doba prodlužuje až o 50 %.

Vrtulníkový výsadek v síle necelého motostřeleckého praporu s jednotkami druhů vojsk bez obrněných transportérů nebo bojových vozidel pěchoty, což bude závislé na použitých typech vrtulníků, může vést úspěšnou, samostatnou bojovou činnost pouze po dobu 1—2 hodin. Je to proto, že jednotky vrtulníkového výsadku budou vyzbrojeny pouze ručními a ručními protitankovými zbraněmi, čímž se podstatně snižuje jejich bojeschopnost. Zvýšit jeho bojové možnosti můžeme dalším doplněním počtů:

— ručních protitankových prostředků;
— přenosných protiletadlových raketových kompletů;
— motostřeleckých jednotek;
— palebného průměru munice pro ruční zbraň, ruční protitankové zbraně a ženijní munice;
— jednotek druhů vojsk vyčleněných pro podporu vysazení a vedení bojové činnosti.

V horském, zalesněném a silně členitém terénu může délka bojové činnosti dosahovat 4—5 hodin. Noční, jakož i roční období relativně zvyšuje celkové možnosti vrtulníkového výsadku.

Velkou výhodou je vysazení k večeru, kdy jsou zajištěny podmínky k záklonné orientaci s přechodem na noční bojovou činnost. Toto však vyžaduje dokonalou **organizaci součinnosti**. Současně celková doba samostatného vedení bojové činnosti bezprostředně ovlivňuje **hloubku vysazení** vrtulníkového výsadku.

Hloubka vysazení závisí na důležitosti objektu, prostoru, čáry, kterou má vrtulníkový výsadek obsadit a udržet ve prospěch motostřelecké tankové divize. Současně i na organizační struktuře a skutečné schopnosti vést boj s nepřítelem, který je zpravidla v převaze a pro kterého zpětné ovládnutí dočasně ztraceného objektu, prostoru, čáry má důležitý význam. Obdobně na předpokládaném pozitivním vývoji situace na frontě a dosažení průměrného tempa postupu útvarů anebo svazků vlastních pozemních vojsk, určených ke sloučení s vrtulníkovým výsadkem.

Mezi hlavní prvky a zásady bojového použití vrtulníkového výsadku patří:

1. Volba hlavního a záložního vyčkávacího prostoru, který zabezpečuje požadavky skrytého rozmístění jednotek, bojové techniky a materiálu. Současně, aby vyčkávací prostor měl dostatek komunikací, vhodných příjezdových cest pro bojovou techniku, dopravní prostředky a pro přesun na jednotlivá nakládací místa.

2. Zaujetí vyčkávacího prostoru určenými jednotkami s maximálním utajením, zpravidla v noci a za ztížených pozorovacích podmínek, při dodržení všech zásad maskování.

Podle konfigurace terénu a přiděleného typu vrtulníku se vyčkávací prostor zpravidla určuje 30–80 i více kilometrů od fronty. U vrtulníků typu Mi-4 ve vzdálenosti 30–50 km, typu Mi-8 ve vzdálenosti 40–70 km, typu Mi-6 ve vzdálenosti 80 i více km.

3. Přesné stanovení **rekognoskace** nakládacích míst v terénu a siadění předpokládaného počtu vrtulníků na každém nakládacím místě.

4. K nakládání bojové techniky, materiálu a nasednutí osob každé motostřelecké roty určit jedno **hlavní** a jedno **záložní nakládací místo**, pro motostřelecký prapor 4–5 hlavních nakládacích míst a stejný počet záložních (1–2 nakládací místa pro velitelství a jednotky druhů vojsk).

5. Stanovení **rozměrů** (šířka, délka) jednotlivých nakládacích míst. To závisí na předpokládaném počtu stanovišť vrtulníků. Pro jedno stanoviště určujeme plochu o rozměru 50×50 m. Skutečný rozměr stanoviště závisí na typu vrtulníku. Pro jeden vrtulník Mi-4 určujeme stanoviště o rozloze 30×30 m, pro vrtulník Mi-8 stanoviště 40×50 m a typu Mi-6 o rozměru 50×70 m. V těchto rozměrech je postačující záloha, která dovoluje otáčení nosného rotoru, zabezpečuje potřebnou bezpečnost a umožňuje vzlety vrtulníků na jedinou v rojích anebo v letkách (skupinách) tak, jak budou rozmístěny na jednotlivých nakládacích místech.

6. Úspěch vrtulníkových výsadků závisí zejména na rychlém nakládání bojové techniky, materiálu a nasednutí osob na nakládacích místech a zvláště na rychlém vykládání a vysezení na přistávacích plochách v týlu nepřítele. **K naložení bojové techniky** do jednoho vrtulníku zpravidla počítáme s časem 10–15 minut a s nasednutím osob do 3 minut. **K vyložení bojové techniky** s časem do 5 minut a vysezením osob za 30 vteřin až 1 minutu. Při vykládání materiálu, který je volně uložen anebo paletizován počítáme s dobou 10 až 15 minut.

K naložení bojové techniky a nasednutí osob vrtulníkového výsadku v síle zesíleného motostřeleckého praporu je celkem třeba 15 minut. Předpokladem je, že příslušníci přesně znají nakládací místo, stanoviště přiděleného vrtulníku, jeho označení (číslování) a jakou bojovou techniku nebo materiál budou nakládat.

7. Minimální doba pobytu vrtulníku na nakládacím místě, která se zpravidla rovná potřebnému času pro přistání, naložení bojové techniky, materiálu, nasednutí jednotek a vzletu.

8. Nakládací a vykládací práce za tmy a ztížených povětrnostních podmínek. To vyžaduje plně si osvojit nakládání podle hmatu a zručnosti.

9. Zručnost při nakládání nezáleží jen v rychlosti, ale hlavně v umění správně a přesně rozmístit bojovou techniku a materiál ve vrtulníku.

10. Pro plánování bojového použití vrtulníkového výsadku na stupni pra-

poru počítáme s potřebnou dobou 2—3 hodin, na stupni divize 3—5 hodin, celkem 5—8 hodin.

11. Při souběžném plánování bojového použití na obou organizačních stupních počítáme s maximální dobou do 5 hodin.

12. Dobu vysazení časově sladíme s činností hlavních sil motostřelecké (tankové) divize, popř. vševojskové armády. **Předčasné** vysazení prozrazuje nepříteli předpokládaný směr hlavního úderu, což mu umožňuje soustředit dostatek sil a prostředků k přehrazení postupu anebo vytvoření klínu mezi vrtulníkovým výsadkem a vojsky útočícími čelně. Opožděné vysazení ztrácí rozhodující vliv na bojovou činnost motostřelecké (tankové) divize a nepřináší požadovaný efekt.

Vysazení zahájíme v takové době, kdy je zabezpečeno rozvíjení úspěchu divize např. při přechodu do útoku z chodu, po prolomení předního okraje obrany nepřitele, při vysílání předsunutého odřadu a při zasazení druhých sledů. Vysazení musíme sladit s palebnými údery na prvosledové svazky nepřitele. Pouze tak docílíme soustředěného působení všemi prostředky na nepřitele a zabezpečíme bojový let vrtulníků ve vzdušném koridoru s minimálními ztrátami.

13. Trať letu vrtulníků z nakládacího nebo vyčkávacího prostoru do prostoru přeletu čáry dotyku (vzdušného koridoru) **nevolíme přímočaré**, ale s maximálním využitím tvárnosti terénu. Současně v pásmu činnosti té divize, v jejíž prospěch vrtulníkový výsadek plní úkoly.

14. Let vrtulníků probíhá v různých výškách. Požadavkem je, aby s přihlédnutím na konfiguraci terénu a skutečnou vzdálenost letu vrtulníků od fronty byly dodržovány přízemní a malé výšky, tj. v rozmezí 30—200 metrů. Při letu k vyčkávacímu prostoru, na nakládací místa, z vyčkávacího prostoru na výchozí bod tratě a při přibližování ke vzdušnému koridoru byla dodržována **přízemní výška** letu 20—30 maximálně do 50 metrů. Tím bude zabezpečen moment překvapení, jehož podmínkou je skrytý manévr přiletu vrtulníků s dokonalým využitím terénu, zvukové kulisy, jakož i noční doby anebo ztížených povětrnostních podmínek.

15. Při přeletu čáry dotyku volíme trať letu vrtulníků do prostoru vysazení zásadně **přímočaré** a v přízemní výšce.

16. Přelet čáry dotyku (koridoru) volíme mimo učlenění a dosah protiletadlových prostředků nepřitele.

Zpravidla volíme pro přelet dva **vzdušné koridory**, z nichž jeden využíváme pro let do prostoru vysazení a druhý pro zpětný let vrtulníků.

Šířka vzdušného koridoru závisí na bojové sestavě vrtulníků, jejich celkovém počtu a typech vrtulníků. Rozestup mezi vrtulníky je zpravidla 30—60 m u typu Mi-4 a Mi-8 a až 100 m u typu Mi-6. Šířka roje při sestavě klínu je 100 až 200 m. Rozestupy mezi roji jsou 100—300 m.

Jedna letka zpravidla letí v sestavě proudů nebo klínu. Vzdálenost mezi roji je zpravidla 200—300 metrů. Při tomto učlenění je šířka letky 300 až 500 m a hloubka 400 až 600 m. Vzdálenost mezi jednotlivými letkami je 500 m.

V případě, že vrtulníkový výsadek bude překonávat vzdušný koridor **v proudě letek**, jeho celková délka bude dosahovat 3100—3900 m. Přitom šířka vzdušného koridoru bude 500—700 m. V této hodnotě počítáme se šířkou letky 300—500 m a s bezpečnostní vzdáleností 100 m po každé straně. Pote-li výsadek v sestavě tří letek v klínu, celková délka sestavy se snižuje téměř o polovinu. Šířka vzdušného koridoru musí pak dosahovat 1500—1700 m.

Zde počítáme s šířkou dvou letek, každá o 300—500 m, a s rozestupem mezi letkami, který činí 350—500 m a bezpečnostní vzdálenost celkem 200 m.

Tuto délku sestavy vrtulníků ovlivní i počet **přidělených vlastních vrtulníků** palebné podpory, které poletí v rozevřené sestavě v odstupňovaných výškách, zejména na čele a zpravidla i boku této sestavy.

Délka vzdušného koridoru závisí na hloubce vysazení, dostřelu klasického dělostřelectva, přiděleného úsilí stíhacího a stíhacího bombardovacího letectva, popř. jaderných úderů.

Začátek vzdušného koridoru volíme zpravidla 4—6 km od čáry dotyku mimo účinný dosah kulometů a palby malorázového a středorázového protiletadlového dělostřelectva. Začátek je zpravidla totožný s posledním otočným bodem tratě letu, který volíme před vzdušným koridorem. **Konec** vzdušného koridoru může být ve vzdálenosti 10—15 km od čáry dotyku, což závisí na dostřelu klasického dělostřelectva a je zpravidla totožný s dalším otočným bodem tratě letu, který určujeme po překonání vzdušného koridoru anebo bodem rozchodu (podle skutečné hloubky vysazení).

K zásadám zabezpečení letu vrtulníkového výsadku patří:

1. Oboustranně zabezpečit vzdušný koridor vyřazením anebo umlčením odporů zvláště prostředků PVO nepřítele v době, kdy vrtulníkový výsadek se přibližuje a prolétává vzdušným koridorem.

Požadavkem je, aby motostřelecké jednotky v dotyku s nepřítelem umlčely ruční zbraně do vzdálenosti 1—2 km, lehké, těžké, univerzální kulometry do 4 km. Obdobně jednotky druhů vojsk a letectva umlčet protiletadlové kanóny podle ráže a dostřelu do 6—12 km. Současně PLŘS do vzdálenosti účinného dostřelu.

2. Určit **prostor vysazení a vedení bojové činnosti** vrtulníkového výsadku ve variantách.

Do celkového počtu variant vysazení zahrnujeme i hlavní prostory vysazení anebo s demonstrační činností. Pro tuto činnost můžeme vyčlenit další jednotky v hodnotě družstva, čtyři, popř. i roty.

3. Nadřízený velitel (zpravidla velitel divize) vydá **smluvený signál** pro vysazení vrtulníkového výsadku na konkrétní variantu. Signál obdrží souběžně velitel vrtulníkového pluku a velitel motostřeleckého praporu, který plní bojový úkol jako vrtulníkový výsadek. Význam signálu zpravidla určuje dva údaje a to konkrétní variantu vysazení (např. varianta A) a čas vysazení (ČV 6.00 h).

Signál musí být doručen veliteli vrtulníkového pluku a veliteli vrtulníkového výsadku s takovým časovým předstihem, který vcelku tvoří potřebnou dobu na činnost od obdržení stanoveného signálu až po vysazení v prostoru vysazení a vedení bojové činnosti.

K hlavním zásadám zabezpečení činnosti v prostoru vysazení a při vedení bojové činnosti patří:

1. V prostoru vysazení a vedení bojové činnosti pro motostřelecké roty a jednotky druhů vojsk určit **přistávací plochy** v obdobném počtu a rozsahu jako nakládací místa.

2. Přistávací plochy zpravidla volit v blízkosti plánovaného objektu (cíle) nepřítele, kterého se má vrtulníkový výsadek zmocnit. Současně tím si vytvářet podmínky, aby jednotky bezprostředně po vysazení nemusely vykonat větší manévr.

3. Vrtulníkový výsadek zpravidla vysadit **jedním koloběhem**;

4. Přistávací plochy v prostoru vysazení a vedení bojové činnosti stanovit od sebe na takovou vzdálenost, která z hlediska konkrétní tvárnosti terénu nedovoluje jejich současné vyřazení **jedním jaderným úderem** nepřítele střední mohutnosti.

5. V případě nepříznivých terénních podmínek (měkký povrch) na přistávacích plochách vysadit živou sílu z visu.

6. Rozloha prostoru vysazení a vedení bojové činnosti plně závisí na charakteru bojového úkolu, předpokládané činnosti nepřítele, hodnotě vysazených jednotek, konfiguraci terénu, denní a roční době. Zpravidla může dosahovat šířky **3—5 km** a hloubky **3—4 km**.

Za předpokladu vedení **bojové činnosti na velkém prostoru** anebo v horském a zalesněném prostoru může být celková rozloha prostoru vysazení a vedení bojové činnosti **2—3X** větší.

7. Podle plánovaného směru postupu vlastních pozemních vojsk k prostoru vysazení a vedení bojové činnosti vrtulníkového výsadku stanovit i jednotlivé součinnostní čáry. Zde platí zásada, že součinnostní čáry určujeme na směru východ—západ a východ—jih, prakticky nejen **na zádi, ale i bocích bojové sestavy** vrtulníkového výsadku.

Předpokladem ke splnění bojového úkolu vrtulníkového výsadku je správná volba **doby a místa jeho vysazení**. Výsadek budeme vysazovat buď přímo na cíl, bezprostředně v blízkosti objektu, nebo ve větší vzdálenosti od určitého objektu (cíle).

Skutečnou možnost vysazení vrtulníkového výsadku v těchto variantách ovlivňuje intenzita obrany nepřítele, který brání uveřejněný objekt.

Přímo na cíl může vysadit výsadek za různých podmínek. V **prvním případě** do prostoru vysazení a vedení bojové činnosti povedeme vlastní jaderný úder. Předpokladem je zahájit vysazení za 20—30 minut po výbuchu. Vlastní vysazení půjde zpravidla 400—600 m od epicentra výbuchu na navětrné straně, proti směru středního větru. V **druhém případě** bude vlastnímu vysazení předcházet úder stíhacího bombardovacího letectva a podle hloubky vysazení i úderu dělostřelectva.

Bezprostředně po ukončení úderů vysadíme vrtulníkový výsadek. Během přibližování k přistávacím plochám a přistávání, znovu ožijí cíle a objekty nepřítele ještě umlčují vlastní vrtulníky palebné podpory. Současně z vrtulníků, které letí na čele a bocích bojové sestavy, mohou příslušníci vrtulníkového výsadku vést palbu z palubních a lehkých kulometů a ručních zbraní z bočních okének paluby vrtulníku.

Požadavkem je, aby velitel vrtulníkového výsadku v součinnosti s velitelem vrtulníkového pluku přesně stanovil jednotky, zbraně, výši spotřeby munice, hlavní a záložní směry vedení palby, signály k zahájení, ukončení palby, jakož i konkrétní vrtulníky, ze kterých bude vedena palba během přistání a při vyložení a vysednutí.

Ve třetím případě můžeme výsadek vysadit přímo na cíl (objekt), který není bráněn jednotkami nepřítele. Zde půjde o předejití nepřítele v jeho obsazení.

Vysazení bezprostředně v blízkosti objektu volíme, kdy v zájmovém prostoru vysazení, vzhledem ke konfiguraci terénu, charakteru objektu, cíle nepřítele a jiným stacionárním překážkám nemůžeme určit přistávací plochy anebo nemůžeme vysadit živou sílu ani z visu. Pak určíme více přistávacích

ploch, ze kterých je zabezpečen krátký manévra a vlastní zteč objektu z několika směrů. Do bezprostřední blízkosti počítáme určení přistávacích ploch do 1—2 km od plánovaného objektu.

Vysazení ve větší vzdálenosti od objektu (cíle) použijeme při vedení bojové činnosti na velkém prostoru, anebo na široké frontě.

Vzhledem k velké náročnosti požadavků na zabezpečení bojového letu vrtulníkového výsadku jednotlivými druhy vojsk, lze předpokládat, že vysazení půjde do jednoho prostoru vysazení a vedení bojové činnosti, z kterého může část vrtulníkového výsadku vykonat i větší manévra k současnému, popř. k postupnému ovládnutí dalších objektů anebo prostorů.

Na úspěšné vysazení vrtulníkového výsadku má značný vliv **terén**. To proto, že vrtulníkový výsadek bude ve většině případů bojovat pěšky, bez tanků, obrněných transportérů, bojových vozidel pěchoty a dělostřelectva, s omezenými prostředky PVO a bez možnosti využít mechanizaci pro potřebné ženijní práce.

Z tohoto důvodu je nutné uplatnit požadavek správného výběru prostoru vysazení a vedení bojové činnosti a tím vytvořit předpoklady pro vyrovnání nepříznivého poměru sil a prostředků.

Silnou stránkou vrtulníkového výsadku zůstává **překvapení**, kterého můžeme docílit především utajením vysazení a skrytým manévrem vysazeného vrtulníkového výsadku. Rozhodující podmínkou překvapení je však dokonalá znalost nepřítele, jeho rozmístění, systém zátarasů a obrany objektu, jakož i předpokládaného zámyslu činnosti po napadení objektu, popř. pravděpodobného opatření v blízkosti rozmístěných záloh nepřítele. Tato znalost nepřítele v prostoru vysazení a vedení bojové činnosti bezprostředně závisí na možnosti využít leteckých snímků určeného prostoru a zejména na výsledcích vlastního leteckého a pozemního průzkumu.

Překvapení vyžaduje nedostatek sil a prostředků vrtulníkového výsadku. Spolu s vhodně zvoleným terénem mu překvapení umožní splnit bojový úkol i proti silnějšímu nepříтели.

Ovšem požadavek překvapení, který je v maximální míře uplatněn při vysazení přímo na cíl (objekt), je v určitém rozporu s dalším, neméně důležitým požadavkem přímé ochrany vrtulníkového výsadku při přistávání na přistávací plochy. V této době je vrtulníkový výsadek nejvíce zranitelný. Proto je nutné v každém konkrétním případě hluboce uvážit uvedené faktory a dát je do souvislosti s možností ničení nepřítele jadernými údery, údery stíhacího bombardovacího letectva, paleb dělostřelectva a vzít v úvahu systém PVO v prostoru vysazení, různých zátarasů, počet ručních protiletadlových prostředků i terén a reálnou dobu vysazení.

Na základě těchto skutečností můžeme dojít k dílčímu závěru, že **vrtulníkový výsadek bez těžké bojové techniky** budeme zpravidla vysazovat v bezprostřední blízkosti objektu nepřítele anebo přímo na objekt.

Zatímco **vrtulníkový výsadek vysazený s těžkou bojovou technikou** může plnit předurčené bojové úkoly ve všech uvedených variantách.

V závěru chci zdůraznit, že jsem chtěl zobecnit některé problémy, které nebyly ve vojenském odborném tisku hlouběji rozebírány, při jejichž řešení se v praxi projevovaly nedostatky i nejasnosti.

Tím chci přispět nejen k ujednacení jednotného chápání, ale i vytvořit podklady pro vševojskové velitele a štáby, které se těmito otázkami bezprostředně zabírají.